TORNIO-
MUONIO-
JOKI-
SEURA
ry

Yli 35 vuotta

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Ympäristövaliokunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Turtola 11.6.2024

ymv@eduskunta.fi
mmv@eduskunta.fi

Valiokunnan pyynnöstä lausumamme vuoden 2025 lohikiintiöistä

Asian valmisteluasiakirjoiksi on saatu ICES:n neuvo sekä valtioneuvoston nimiin tehty perusmuistio EU/61/2024-MMM-27 (Orian Bondestam 7.6.2024)

Valtioneuvoston perusmuistio on Tornionjoen luonnonlohien, Tornionjokivarren ihmisten ja kansanvaltaisuuden kannalta murheellista luettavaa. Muistio on Maa- ja metsätalousministeriön kaupallisen kalastustuksen edunvalvojan laatima ja tehty yksisilmäisesti suojelemaan merikalastusta ja merikalastajien kiintiövaihdoilla keskenään käymää kauppaa.

Muistion alussa painotetaan, että valtioneuvoston ennakkovaikuttamisen tavoitteet komission tulevaan ehdotukseen Itämeren vuoden 2025 TAC:eista ja kalastuskiintiöistä muodostetaan tällä muistiolla. Edellä mainittu ja muistion sisältö tarkoittavat, että lohenkalastuksen osalta otetaan huomioon vain merikalastuksen toimijat ja heidän lyhyen tähtäimen etunsa.

Tarkoittaako vastuuministeriö sitä, että niin asianosaisten kansalaisten, Tornionlaakson asukkaiden ja eduskunnan on turha vaivautua? EU:n läheisyysperiaate ei toimi tällä tavalla. Valtioneuvoston kannan muodostanut MMM on vuosien ajan johdatellut lohenkalastuspolitiikkaa sellaiseen kuosiin, että pohjoisten lohivarantojen kalastus voisi jatkua Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja

Selkämerellä. On selvää, että kyseisestä vaikuttamisesta näkyy jälkiä jopa ICES:n neuvonannossa.

Kun kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES antaa Euroopan Komissiolle vuosittain suosituksia eri kalakantojen kalastusmahdollisuuksien ylärajaksi, lähtökohtana ei ole pelkkä biologinen kestävyys, vaan myös kalataloudellinen kompromissi. Lohikiintiön osalta kyse on väärintekemisen määrän (sekakantakalastus) sietorajan hakemisesta, jota kalastuspolitiikan perusasetus CFP 1380/2013 rajoittaa nykyisin.

ICES:n neuvoja on pidetty aiheellisesti tieteellisenä perustana kalastuksen mitoittamiseksi. Näihin neuvoihin liittyy myös epävarmuuksia, koska neuvot perustuvat osin epävarmaan tietoon. Esimerkiksi arviot lohen post-smolttikuolleisuudesta täsmentyvät vasta jälkikäteen vuosien kuluessa. Tämä epävarmuus vaikuttaa esimerkiksi PFA-lukuun (*Estimated Prefishery Abundance* eli *kalastusta edeltävä runsaus*). ICES:n taulukoissa vuoden 2023 PFA-luku lienee ylikorkea. Tällä luvulla on merkitystä, kun arvioidaan kalastettavuutta F ja kiintiön suuruutta.

ICES:n taulukossa s. 29 Tornionjoen kutukalojen määrä näkyy nelinkertaisena todellisuuteen verrattuna. Näitä epävarmuuksia on syytä tiedostaa ja ymmärtää. ICES:n neuvoa täydentää LUKE:n ja SLU:n biologinen raportti vuodelta 2024. Nämä yhdessä avaavat isoa kuvaa lohen tilanteesta ja kalastusmahdollisuuksista. Biologisen raportin s. 15 mukaan lohien kutukanta jäi vuonna 2023 alle MSY-tavoitteen jopa Tornionjoella (77 % joen potentiaalitasosta).

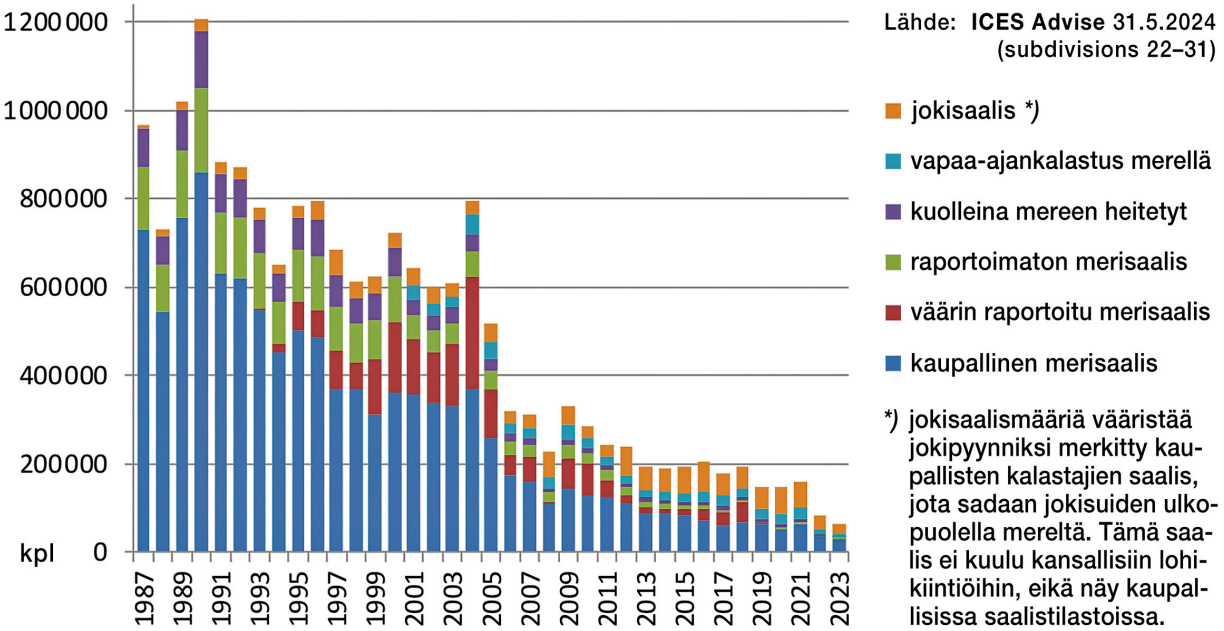
Lohisaaliin määrä Itämeren kaupallisessa merikalastuksessa on enää kolmeneljä prosenttia 1990-luvun alkuun verrattuna. Saalis on pudonnut viime vuosikymmenen 200 tuhannesta lohesta 30 tuhanteen loheen (kuva 1). Kalastusta edeltävä lohien määrä PFA on Itämeren mittaushistorian heikoin samalla, kun smolttituotanto on liki korkein. Jokin on pahasti vialla Itämeren alueella. Tästä on vedettävä oikeat johtopäätökset. **Lohi on romahtanut!** Ylikalastus on lopetettava. **Kutakin kalaa tulee kalastaa kannan kestävyyden mukaan** (kuva 2).

Vaikka kalastusta on vähennetty, on sitä vähennettävä edelleen, koska muita, nopeasti vaikuttavia keinoja, ei ole käytettävissä. Muuten lohi uhkaa loppua kokonaan myös joesta. **Lohi ole enää kestävä kalastuksen kohde Itämerellä**.

ICES esittää lohenkalastuksen sallimista Ahvenanmaan rannikolla ja sen yläpuolisella merialueella siten, että saalis voisi olla korkeintaan 40.000 lohta (ICES:n neuvon skenaario 7). Kyseessä olisi **sekakantakalastus**, joka kohdentuisi vähintään kymmeneen eri lohikantaan. Neuvo ei täytä EU:n kalastuksen perusasetuksessa säädettyä perusvaatimusta siitä, että kaikkien kalakantojen olisi tullut olla MSY-tasolla vuoteen 2020 mennessä.

Sen sijaan ICES:n skenaario 2, jossa luonnonlohia ei kalasteta merellä, täyttää kyseisen vaatimuksen. Neuvonannon taulukon 2 mukaan moni lohikanta on alle MSY-tason. Tornionjokeen nousi viime vuonna 20 000 lohta, joten jopa Tornionjoen lohi oli vuonna 2023 selvästi alle MSY-tason. ICES:n skenaario 7:n mukaisen neuvon voi näin ollen todeta olevan **EU-lain vastainen**.

LOHI Itämeri ja Pohjanlahti LOHISAALIIT VUOSITTAIN 1987-2023

KUTUKALOJEN MEDIAANIARVOJEN MUUTOS VUONNA 2025 VERRATTUNA VUOTEEN 2024 (159 300 KALAA)
ICES skenaarioiden 2 ja 7 vertailu vuodelle 2025
Lähde: ICES-neuvonanto 31. 5.2024 kalastusmahdollisuuksista, saaliista ja pyyntiponnistuksesta sal. 27.22–31
ICES-neuvonanto s. 8, taulukko 2 - Lohi osa-alueilla 22–31 (Itämeren pääallas ja Pohjanlahti, tuhansia kaloja)

	Kaupallinen ja vap.ajankalastus **merellä** yht.	F-arvo - suhteellinen kuolevuusluku	Lohenkalastus ulkomerellä	Lohen rannikkokalastus (Suomi ja Ruotsi) yht.	Jokisaaliina saadut lohet, kaikki joet yht.	Kutulohia 2025 syksyllä, kaikki joet yht.	Kudulle 2025 pääsevien lohien muutosprosentti	Viljellyn lohen ylijäämä, kpl
MSY-lähestymistapa eli ICES-scenaario 2	**0**	**0**	**0**	**0**	**28,4**	**163,3**	**+2,5**	**40,7**
ICES-scenaario 7	**40**	**0.074**	**0**	**40,0**	**24,3**	**139,4**	**-12,5**	**35,1**

Tornio-Muoniojokiseura esittää, että Pohjanlahden osalta lohen kalastuskiintiö säädetään skenaarion 2 perusteella, sisältäen poikkeuksen sallia tiukkarajainen, aikaisintaan 20.6.2025 aloitettava, terminaalikalastus viljeltyjen lohien kalastamiseksi. Huom. Myös valtioneuvoston perusmuistiossa sitoudutaan MSY-tasoon.

Tornio-Muoniojokiseura ry

Kalervo Aska